

ที่ กต 0200/ 1201

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. 10400

ฉบับ 2142
วันที่ 20 ก.ค. 2542
เวลา 11.10 น.

20/57

15 กันยายน 2542

เรื่อง การปฏิรูปการบริหารราชการในต่างประเทศ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนมาก ที่ นร 0205/8500 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2542

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แผนเป้าหมายหลักการดำเนินการด้านการต่างประเทศของไทย ประจำปี 2544-2546
2. แผนภูมิการจัดทำแผนงานรวมประจำปีงบประมาณ 2544
3. เอกสารอธิบายระบบการทำงานและการบังคับบัญชาที่เป็นเอกภาพ
4. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานซึ่งสังกัดส่วนราชการหรือ
รัฐวิสาหกิจในต่างประเทศ
5. รายละเอียดงบประมาณที่ประหยัดได้จากการรวมสำนักงานให้เป็นเอกภาพ
6. บันทึกประธานอนุกรรมการด้านการจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพรายงานผลการ
พิจารณาคำขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 ของหน่วยงาน
ต่าง ๆ ที่ถูกสั่งปิดสำนักงานหรือลดบุคลากรในต่างประเทศของคณะอนุกรรมการด้าน
การจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพ 4 ข้อ

ตามหนังสือที่อ้างถึงข้างต้น แจ่มตติคณะรัฐมนตรีจากการประชุมเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542 ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการบริหารราชการในต่างประเทศ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ขอเรียนว่า คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศได้ประชุมครั้งที่ 2/2542 เมื่อ วันพฤหัสบดีที่ 19 สิงหาคม 2542 ผลการประชุมมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ผลจากการปฏิรูปฯ

นับตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และหลังจากการดำเนินการตั้งแต่เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติในเรื่องการปฏิรูประบบราชการในต่างประเทศครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2541 ปรากฏว่า

1.1 จำนวนบุคลากรและสำนักงานในต่างประเทศ ได้ลดลง กล่าวคือ ได้ปิดสำนักงานไป 60 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.62 ปรับลดจำนวนข้าราชการลง 252 คน คิดเป็นร้อยละ 24.16 และปรับลดลูกจ้างในต่างประเทศ 485 คน คิดเป็นร้อยละ 24.48

	ก่อน 2 มิย. 41	ปี 42	ปี 43	รวมลดลง	ร้อยละ
สำนักงาน	291	246	231	60	20.62
ข้าราชการ	1043	837	791	252	24.16
ลูกจ้าง	1981	1550	1496	485	24.48

1.2 ด้านงบประมาณ

ก. ตัวเลขค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับงบประมาณ 2540 มีดังนี้

ปีงบประมาณ 2540 งบประมาณในต่างประเทศคิดเป็น 5,071,868,000 บาท เท่ากับ 198,896,780 ดอลลาร์สหรัฐ (อัตราแลกเปลี่ยน 25.50 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ)

ปีงบประมาณ 2541 งบประมาณในต่างประเทศคิดเป็น 4,859,742,000 บาท เท่ากับ 103,398,760 ดอลลาร์สหรัฐ (อัตราแลกเปลี่ยน 47.00 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ)

ปีงบประมาณ 2542 งบประมาณในต่างประเทศคิดเป็น 5,747,648,800 บาท เท่ากับ 143,691,220 ดอลลาร์สหรัฐ (อัตราแลกเปลี่ยน 40.00 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ)

ปีงบประมาณ 2543 งบประมาณในต่างประเทศคิดเป็น 5,360,590,900 บาท เท่ากับ 148,905,300 ดอลลาร์สหรัฐ (อัตราแลกเปลี่ยน 36.00 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ)

ตัวเลขสำหรับปี 2543 เป็นตัวเลขจากร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ และเป็นครั้งแรกที่ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณได้จัดทำเป็นหมวด "งานดำเนินการกิจในต่างประเทศ" ซึ่งเป็นการรวบรวมค่าใช้จ่ายในต่างประเทศในภาพรวมเป็นครั้งแรก

1.3 ด้านวิธีการทำงานของหน่วยงานไทยในต่างประเทศ ได้เริ่มปฏิรูปวัฒนธรรมการทำงานให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติในต่างประเทศในภาพรวมแทนที่จะเป็นรายกระทรวง ทบวง กรม โดยใช้แนวความคิด "ทีมไทยแลนด์" (Team Thailand) จนเป็นที่ยอมรับได้ในระดับหนึ่งแล้ว

การปฏิรูประบบราชการในต่างประเทศในระยะแรก ๆ มุ่งที่จะช่วยลดภาระด้านงบประมาณในยามที่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ แต่ในระยะต่อไป รูปแบบของการทำงานเป็นทีมจะเป็นพื้นฐานเพื่อการดำเนินงานด้านการต่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ของชาติได้มากกว่ารูปแบบเดิมซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของไทยใน 57 ประเทศจากจำนวนสมาชิกสหประชาชาติ 186 ประเทศ

2. มาตรการต่อเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542

จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบในเรื่องดังต่อไปนี้

2.1 การจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพ (unified work plan)

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542 ได้วางแนวทางการจัดทำแผนงานรวมสำหรับปีงบประมาณ 2544 โดยกำหนดให้ส่วนกลางจัดทำแผนเป้าหมายหลักสำหรับการดำเนินการในต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในแต่ละประเทศสามารถจัดทำแผนงานและแผนปฏิบัติการสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศและนโยบายของรัฐบาล

2.1.1 คณะอนุกรรมการด้านการจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพ ซึ่งเลขาธิการ ก.พ. เป็นประธาน ได้นำเสนอร่างแผนเป้าหมายหลักการดำเนินการด้านต่างประเทศประจำปี 2544-2546 (สิ่งที่ส่งมาด้วย 1) แผนเป้าหมายหลักมี 2 ส่วน คือ

ก. ภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์ (strategic outlook) เป็นเอกสารเชิงวิสัยทัศน์ในช่วง 3 ปี (2544-2546)

ภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์นี้ตั้งอยู่บนแนวความคิดการมองจากตัวประเทศไทยออกไปสู่โลกภายนอก แล้วกำหนดว่าประเทศไทยต้องการผลประโยชน์อันใดและจะต้องออกไปเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาระหว่างประเทศใดบ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ต้องการ

ภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์จะเป็นแนวทางการดำเนินงานในต่างประเทศของไทยทุกหน่วยงานในช่วง 3 ปี (2544-2546) โดยเน้นว่าประเทศไทยยึดมั่นในหลักการความโปร่งใส และเป็นระบบ สังคมข่าวสารเสรี เพื่อประโยชน์ในการทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นในสายตาของต่างประเทศ

โดยที่การต่างประเทศมีความอ่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์นี้จะ เป็นเอกสารที่มีพลวัต (dynamic) และจะปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมของเหตุการณ์

ข. แนวทางการจัดทำโครงการ (central themes)

ภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะเป็นแผนแม่บทกำหนดแนวทางการจัดทำโครงการกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของทีมไทยในแต่ละประเทศ และการแปลงเป็นแผนปฏิบัติการ (business/corporate plan) ระบุโครงการกิจกรรมที่จะขอให้จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการโดยแสดงหมวดรายจ่ายของงบประมาณที่เสนอตามแผนปฏิบัติการ

หน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมกันจัดทำแผนเป้าหมายหลักฉบับนี้ ภาคที่เป็นภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์ กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำ และสำหรับภาคแนวทางการจัดทำโครงการ กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เวลาพิจารณาร่วมกันระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2542 จึงอาจกล่าวได้ว่า ในขั้นนี้ได้เริ่มวางแผนงานรวมในส่วนกลางของทีมไทยแลนด์ในกรุงเทพฯ แล้ว และจะมีวิวัฒนาการเป็นลำดับต่อไป ทั้งนี้ ได้จัดทำแผนภูมิแสดงสถานะของเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับแผนงานเสนอมาดำเนินแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย 2)

2.1.2 ประเด็นที่ขอเสนอมติคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนเป้าหมายหลักสำหรับการดำเนินงานในต่างประเทศดังกล่าวในข้อ 2.1.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางสั่งการสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในการจัดทำแผนงานรวมรายประเทศต่อไป

2.2 การวางแผนปฏิบัติสำหรับการทำงานในลักษณะทีมประเทศไทย (unified command)

คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศได้เห็นชอบมาตรการเพิ่มเติม 3 ประการเพื่อรองรับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการของข้าราชการประจำการในต่างประเทศ พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ได้แก่

2.2.1 เอกสารอธิบายระบบการทำงานและการบังคับบัญชาที่เป็นเอกภาพ (สิ่งที่ส่งมาด้วย 3) เอกสารนี้จะวางรายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานและการประสานงานสำหรับทีมไทยแลนด์ในประเทศต่าง ๆ

2.2.2 แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ประจำการในต่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวเช่นเดียวกัน (สิ่งที่ส่งมาด้วย 4)

2.2.3 การจัดทำระบบงานสารบรรณของทีมไทยแลนด์ในประเทศให้เป็นเอกภาพ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่หน่วยงานไทยในประเทศจะมีระบบงานสารบรรณเดียวกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ในด้านการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารด้วย

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542 เห็นชอบในหลักการให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีสำนักงานในต่างประเทศปฏิบัติตามมาตรการที่คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศกำหนดเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมให้การปฏิรูประบบการบริหารราชการในต่างประเทศเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการและแนวทางการปฏิรูป 4 ของคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศทั้ง 3 ด้าน โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนั้น กระทรวงการต่างประเทศจึงได้สั่งการให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ทั่วโลกดำเนินการตามมาตรการในข้อ 2.2.1 และ 2.2.2 แล้ว สำหรับข้อ 2.2.3 นั้น สำนักนายกรัฐมนตรีได้รับที่จะนำไปดำเนินการประกาศใช้ต่อไปโดยจะเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526

ประเด็นที่ขอเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบ

2.3 การรวมสำนักงานให้เป็นเอกภาพ (unified structure)

ปัจจุบันได้มีการรวมสำนักงานแล้ว 9 แห่ง ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง กรุงเฮก กรุงกัวลาลัมเปอร์ คูเวต กรุงริยาด กรุงมะนิลา และกรุงปารีส และสถานกงสุลใหญ่ ณ นคร ลอสแอนเจลิส และเมืองกวางโจว จากการคำนวณโดยประมาณในชั้นกรณีนี้สามารถประหยัดงบประมาณได้ปีละกว่า 50 ล้านบาท (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาด้วย 5)

ขณะนี้สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี กรุงพริทอเรีย และกรุงเอเธนส์ กำลังดำเนินการรวมสำนักงาน ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในเร็ววันนี้

นอกจากนี้ การรวมสำนักงานเหล่านี้ทำให้มีอาคารที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งสามารถนำไปขายเพื่อนำรายได้เข้ารัฐได้ เฉพาะกรณีอาคารของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส สามารถขายได้ประมาณ 34 ล้านบาท และยังมีอีกหลายแห่งที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ ซึ่งสามารถเพิ่มพูนรายได้เข้ารัฐได้

ประเด็นที่ขอเสนอมติคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบ

3. เรื่องสืบเนื่อง

นอกจากการดำเนินการในส่วนของไทยแลนด์แล้ว คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2541 มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศพิจารณาคำขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับการปิดสำนักงานในต่างประเทศบางแห่ง

คณะกรรมการฯ ได้มอบให้คณะอนุกรรมการด้านการจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพ ซึ่งมีเลขาธิการก.พ. เป็นประธาน และประกอบด้วยหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีภารกิจในต่างประเทศ เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็น โดยให้พิจารณาจากเหตุผลความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการกิจในแต่ละที่ตามแผนงานรวม

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ควรแบ่งการส่งผู้แทนหน่วยงานไปประจำการในต่างประเทศเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การคงสำนักงาน ได้แก่ กรณีที่ภารกิจในต่างประเทศของหน่วยงานนั้นมีระดับความสำคัญและปริมาณของภารกิจมากเพียงพอที่จะต้องดำเนินการในลักษณะของสำนักงาน โดยจะมีข้าราชการไปประจำในฐานะหัวหน้าสำนักงานซึ่งมีเงินประจำตำแหน่ง สามารถบริหารเงิน พัสดุ และบุคลากรในสำนักงานได้ มีข้าราชการและ/หรือลูกจ้างท้องถิ่นได้บังคับบัญชาเป็นผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยอาจมีสำนักงานแยกหรือตั้งอยู่ในสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ก็ได้

2. การคงภารกิจ ได้แก่ กรณีที่กรณีที่ยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องคงสำนักงาน แต่มีภารกิจที่ยังต้องปฏิบัติอยู่ในต่างประเทศและกระทรวงการต่างประเทศยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการแทน โดยให้มีบุคลากรประจำในสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ในลักษณะหนึ่งลักษณะใด กล่าวคือ มีข้าราชการประจำ 1 คน หรือ มีเฉพาะลูกจ้างท้องถิ่นประจำเพื่อปฏิบัติหน้าที่ หรือ มีข้าราชการและลูกจ้างท้องถิ่น โดยข้าราชการที่ไปประจำจะไม่มีฐานะเป็นหัวหน้าสำนักงาน

สำหรับในช่วงระยะเวลาปรับเปลี่ยนให้หน่วยงานบางหน่วยที่มีสำนักงานในปัจจุบัน แปรสภาพเป็นการคงภารกิจ คณะอนุกรรมการฯ เสนอให้ข้าราชการที่เคยเป็นหัวหน้าสำนักงานมาก่อนนั้น ยังคงสถานะเป็นหัวหน้าสำนักงานต่อไปได้ในช่วงดังกล่าว และให้มีสิทธิประโยชน์ตามที่เคยได้รับในฐานะหัวหน้าสำนักงานอย่างเดิมต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดวาระการประจำการของตน เช่น การลงนามหนังสือราชการในฐานะหัวหน้าสำนักงาน และการได้รับเงินประจำตำแหน่งในฐานะผู้บริหารระดับกลาง เป็นต้น ส่วนผู้ที่ส่งไปแทนหัวหน้าสำนักงานที่ให้คงภารกิจนั้นจะไม่มีฐานะเป็นหัวหน้าสำนักงานอีกต่อไปและจะไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่งในฐานะผู้บริหารระดับกลาง

ทั้งนี้ ประธานอนุกรรมการ ฯ ได้มีบันทึกรายงานผลการพิจารณาดังกล่าวพร้อมตารางสรุปรายชื่อหน่วยงานที่คณะอนุกรรมการ ฯ เห็นสมควรให้คงสำนักงานไว้ได้และรายชื่อหน่วยงานที่คณะอนุกรรมการ ฯ เห็นสมควรให้เปลี่ยนเป็นกองภารกิจแทนให้ประธานคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศพิจารณาแล้ว ดังปรากฏรายละเอียดในสิ่งที่ส่งมาด้วย 6

ประเด็นที่เสนอคณะรัฐมนตรี ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตัดสินใจเสนอของคณะอนุกรรมการ ฯ เกี่ยวกับการพิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 ดังกล่าวข้างต้น

4. ประเด็นที่ขอมติคณะรัฐมนตรี

4.1 ขอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบความคืบหน้าของการปฏิรูปการบริหารราชการในต่างประเทศดังกล่าวในข้อ 1 และ 2

4.2 ขอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบกับแผนเป้าหมายหลักสำหรับการดำเนินการด้านต่างประเทศของไทยประจำปี 2544-2546 และหลักการว่าแผนเป้าหมายหลักนี้ยังสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ระหว่างประเทศในอนาคตได้ด้วยตามที่เสนอในข้อ 2.1.2

4.3 ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อเสนอคณะอนุกรรมการด้านการจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพเกี่ยวกับการทบทวนเรื่องการปิดสำนักงานและการปรับลดบุคลากรประจำการในต่างประเทศตามข้อ 3

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร)
รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวง

โทร. 643-5000 ต่อ 5020-1 พ.ร.ท.

โทรสาร 643-5267

เจ้จิ้งจอก 2010 01/01/2010 01/01/2010 01/01/2010

(ร่าง)

แผนเป้าหมายหลักการดำเนินการด้านต่างประเทศของไทยประจำปี 2544-2546

1. ภาพรวมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Outlook) ในการดำเนินการด้านต่างประเทศของไทย

-ประเทศไทยในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 จะเป็นสังคมที่เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น มีการระดมพลังทางสังคมในระบบอบประชาธิปไตย ทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และมีการสร้างเครือข่ายภาคีการพัฒนาและประชาสังคมในระดับต่าง ๆ นอกจากนั้น จะมีการตระหนักถึงความจำเป็นของกระบวนการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ อาทิ การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ รวมทั้งการกระจายอำนาจและการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้มาตรฐานสากล ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรพยายามสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในสังคมไทยให้ดำเนินต่อไปด้วยการดำเนินการด้านต่างประเทศของไทย

-เส้นทางของประเทศไทยจะต้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสังคมโลกมากขึ้นทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และต้องสร้างแนวร่วมกับมิตรประเทศที่มีความคิดเห็นหรือผลประโยชน์ที่สอดคล้องกันในโลก ในขณะเดียวกันในฐานะที่ไทยมีพันธะที่จะต้องเข้ารับหน้าที่เป็นประธานการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) เป็นเวลา 4 ปี นับตั้งแต่เดือน ก.พ. 2543 และคนชาติไทยจะเข้าดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่องค์การการค้าโลก (WTO) ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 2545 - 31 ส.ค. 2548 ย่อมจะส่งผลให้ประเทศไทยมีบทบาทและสมรรถนะเพิ่มขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ ในการยกร่างกฎระเบียบ กติการะหว่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบใหม่ เพื่อเปิดเสรีทางการค้าในเรื่องต่าง ๆ เช่น สินค้าเกษตร การค้าบริการ และมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีอากร เป็นต้น

-ในระหว่างปี 2544-2546 สถานการณ์ในประเทศรอบบ้านน่าจะยังมีความละเอียดอ่อน ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับไทยจะยังเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งไทยจะต้องกระชับความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความสงบสุขตามแนวชายแดน แรงเจรจาปักปันเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลที่ยังไม่มีความชัดเจนร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย รวมทั้งร่วมมือกันบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ก๊าซ หรือประมง ในขณะเดียวกัน ความร่วมมือกับประเทศรอบบ้านในการพัฒนาเศรษฐกิจน่าจะเอื้อประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยไทยสามารถอาศัยความได้เปรียบจากจุดเด่นทางภูมิศาสตร์ที่อยู่กึ่งกลางอินโดจีน มีฐานการผลิตด้านการเกษตร มีแรงงานที่มีความชำนาญในงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและระดับกลาง รวมทั้งมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับนักลงทุนต่างประเทศและตลาดส่งออกเป็นระยะเวลานาน โดยสามารถนำข้อได้เปรียบเหล่านี้มาสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อรักษาศักยภาพและสถานะการแข่งขันของไทยให้คงอยู่ได้ในเวทีเศรษฐกิจของโลก

-ปี 2544 หรือ ค.ศ. 2001 จะเป็นปีหลังการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญ อาทิ UNCTAD X, the South Summit, the Millennium Summit โดยประชาคมโลกพยายามวางแนวทางการพัฒนาสำหรับคริสต์ศตวรรษที่ 21 รวมทั้งความพยายามเข้าไปกำหนดทิศทางกระแสโลกาภิวัตน์ ให้ส่งผลที่เป็นธรรมต่อสังคมโลก การที่กระแสโลกาภิวัตน์ ภาวะการพึ่งพาอาศัยและเชื่อมโยงกัน ขยายผลกว้างขวางครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างนานาประเทศ และประชาคมโลกในทุกระดับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันเนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศต่าง ๆ ที่รวดเร็วและทันสมัยยิ่งขึ้น การแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า การเกษตร อุตสาหกรรม การลงทุน การท่องเที่ยว จะทวีความเข้มข้นและรุนแรงขึ้น ทำให้การต่างประเทศในสหัสวรรษใหม่มีความสำคัญยิ่ง

-ความสำคัญของการเปลี่ยนสหัสวรรษประการหนึ่ง คือ การมีผลให้รัฐบาลต่าง ๆ องค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งบริษัทข้ามชาติ พิจารณาทบทวน ประเมิน วางแผนอย่างจริงจังพร้อม ๆ กัน ซึ่งผลจากการทบทวนและกำหนดแผนงานใหม่ในช่วงระยะเวลาเดียวกันนี้ สร้างสภาพความเป็นจริงใหม่ระหว่างประเทศขึ้น (new reality) ที่มีความสำคัญในตัวเอง

-กระแสการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การค้าและสังคมของโลก จะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการต่างประเทศ และยังคงถูกกำหนดและชี้นำโดยประเทศในกลุ่ม G8 และสถาบันทางการเงินการค้าระหว่างประเทศ (Bretton Woods Institution) อันได้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก (World Bank) และองค์การการค้าโลก (WTO) นอกจากนั้น จะมีความพยายามสร้างโครงสร้างทางการเงินระหว่างประเทศขึ้นใหม่ (New International Financial Architecture) ด้วยการปรับให้มีความเป็นเอกภาพ (coherence) ในการกำหนดนโยบาย ทิศทางและการปฏิบัติของสถาบัน Bretton Woods และกลุ่ม G8

-สหรัฐฯ น่าจะยังคงความเป็นมหาอำนาจอันดับหนึ่งในโลก เนื่องจากปัจจัยความเข้มแข็งทางการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ทำให้สหรัฐฯ มีศักยภาพที่จะปฏิบัติการทางทหารได้ทั่วโลก โดยในช่วงปี 2544 ก็จะเป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์ใหม่ของสหรัฐฯ เริ่มเข้าบริหารประเทศ แนวโน้มที่ประเทศอื่นๆ จะมีความไม่พอใจบทบาทของสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นจีน ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป รัสเซีย อินเดีย ปากีสถาน น่าจะมีเพิ่มขึ้น เพื่อรักษาสถียรภาพของตนเอง อย่างไรก็ตาม แนวโน้มของความขัดแย้งทางอาวุธในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 น่าจะมีลักษณะที่จำกัดขอบเขต และไม่ใชความขัดแย้งทางอุดมการณ์ (non-ideological, localized conflict)

-จีนเริ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น และมีศักยภาพในการเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองในสหัสวรรษใหม่ และมีแนวโน้มที่จะมีบทบาทมากขึ้นทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค ระดับโลกและเวทีองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งการแข่งขันเพื่อความเป็นผู้นำทางยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐฯ และจีนในภูมิภาคเอเชียจะมีความแหลมคมมากขึ้น

-ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป ต่างก็มีผลประโยชน์ที่สำคัญทางเศรษฐกิจในภูมิภาคและจะพยายามมีบทบาททางการเมืองและเศรษฐกิจในการรักษาสถียรภาพของภูมิภาค โดยญี่ปุ่นเองประสงค์จะมีบทบาทนำในเอเชียยุคใหม่ที่ไม่มีความแคลงใจในบทบาทของญี่ปุ่น และพร้อมที่จะก้าวเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ส่วนสหภาพยุโรปจะมีการรวมตัวกันอย่างเข้มข้นขึ้นในด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการเมือง อันได้แก่ การรวมตัวเป็นสหภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของสหภาพยุโรป (European Economic and Monetary Union-EMU) การส่งเสริมนโยบายการต่างประเทศและความมั่นคงร่วม (Common Foreign and Security Policy-CFSP) ตลอดจนขยายตัวเพิ่มสมาชิกภาพของสหภาพยุโรปสู่ประเทศในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก

-การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโลกโดยรวม แม้ว่าน่าจะยังคงเติบโตต่อไปอันเป็นผลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและระบบการค้าเสรี แต่ไทยก็ต้องเฝ้าติดตามพัฒนาการของเศรษฐกิจโลกอย่างระมัดระวัง เพราะยังมีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนที่เศรษฐกิจของสหรัฐฯ อาจเข้าสู่วงจรถดถอย รวมทั้งแนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และจีน ที่อาจประสบภาวะชะงักงัน ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อเนื่องโยงใยถึงไทยได้

-การรวมตัว (regional integration) ของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังพัฒนาเป็นรูปเป็นร่างอย่างต่อเนื่องตามลำดับภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน แต่ในขณะเดียวกัน อาเซียนก็กำลังประสบกับเงื่อนไขใหม่ๆ ทั้งจากปัจจัยภายในและนอกภูมิภาคที่มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นอุปสรรคหรือสิ่งท้าทายการรวมตัวและความเป็นปึกแผ่นของ

ประเทศสมาชิกได้ อาทิ ความหลากหลายทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของอาเซียนสืบเนื่องจากการขยายสมาชิกภาพซึ่งมีผลต่อการลำดับความสำคัญตลอดจนกระบวนการตัดสินใจของอาเซียนในเรื่องต่างๆ กระแสการกีดกันทางการค้าที่เริ่มแสดงออกชัดเจนขึ้นภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน และจากการเปิดเสรีภายใต้ AFTA และภาพลักษณ์ของอาเซียนต่อสายตาของประชาคมโลกซึ่งมีผลต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา

-บทบาทของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก ที่ได้มีการประชุมในระดับผู้นำระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ (ASEAN + 3) เป็นประจำทุกปี จะมีความสำคัญที่ชัดเจนขึ้นเป็นลำดับ ในขณะที่เดียวกัน ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ซึ่งมีเป้าหมายให้ประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วเปิดเสรีทางการค้าอย่างเต็มรูปแบบในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) จะมีแรงกดดันจากฝ่ายต่าง ๆ ให้ประเทศพัฒนาแล้วเร่งดำเนินการปฏิบัติตามพันธะดังกล่าว เป็นโอกาสอันดีที่ไทยจะทำการปรับตัวภายในประเทศเพื่อให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์จากโอกาสดังกล่าวด้วย

-การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับนานาประเทศในทุกภูมิภาคจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นตามลำดับ ซึ่งไทยจำเป็นต้องกระชับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ (emerging economies) แม้จะอยู่ในภูมิภาคที่ห่างไกลจากประเทศไทย เช่น ลาตินอเมริกา แอฟริกา และอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผลประโยชน์ของไทยทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

-ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ไทยต้องเร่งสร้างความแข็งแกร่งภายในประเทศ และในการดำเนินการด้านต่างประเทศจะต้องมีบทบาทมากขึ้นในทุกๆ ด้านและทุกภูมิภาคโดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับภูมิภาคเอเชียตะวันออก เพื่อรักษาสถานะ (stature) ของประเทศและผลประโยชน์ของไทยในทุกภาค ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของไทยจะเป็นไปในเชิงรุกในทุกๆ มิติของการดำเนินงาน เพื่อปกป้องและส่งเสริมผลประโยชน์ของไทย สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเพิ่มพูนความกินดีอยู่ดีของประชาชน โดยเฉพาะการเน้นให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืน (sustainable security) ใน 3 ลักษณะ ดังนี้:-

- ความมั่นคงด้านการเมือง

- การจรรโลงให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉยได้และเอเชีย-แปซิฟิกมีเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงอย่างยั่งยืนจะช่วยให้การพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของทุก ๆ ประเทศในภูมิภาคดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยประเทศไทยจะดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในเชิงรุกในทุกๆ มิติของความสัมพันธ์ (multi-front partnership) ทั้งในกรอบทวิภาคี ไตรภาคีและพหุภาคีเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น และเพิ่มความไว้วางใจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการมีบทบาทนำในเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศในอนุภูมิภาค เช่น ในกรอบอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region-GMS)

- อาเซียนยังเป็นกลไกสำคัญของความร่วมมือในภูมิภาค ไทยควรมีบทบาทนำอย่างแข็งขันในการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นปึกแผ่นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ผลักดันให้การรวมตัวของอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมตัวทางเศรษฐกิจบังเกิดผลอย่างจริงจังเพื่อสร้างบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เสริมสร้างการค้าและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนสมาชิก โดยมีไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ตลอดจนกระชับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติ พัฒนาสังคม การศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาค โดยเฉพาะการเน้นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียน นอกจากนี้ ไทยควรสนับสนุนและช่วยเหลือประเทศ

สมาชิกใหม่ในการรวมตัวเข้ากับอาเซียน ส่งเสริมให้องค์การอาเซียนเป็นองค์การที่เข้มแข็งและมีบทบาทสำคัญในเวทีภูมิภาคและระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและพลังต่อรองทางการเมืองการทูตของไทย

- ไทยจำเป็นต้องพิจารณาดำเนินการภายในขีดความสามารถของตนเพื่อผดุงไว้ซึ่งเสถียรภาพในภูมิภาคโดยส่งเสริมและผลักดันให้การประชุมอาเซียนว่าด้วยการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Regional Forum -ARF) เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสถียรภาพ ความไว้เนื้อเชื่อใจ ป้องกันและระงับมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมให้มหาอำนาจในภูมิภาค (สหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น) มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีเสถียรภาพ และให้ร่วมมือกับบทบาทอย่างสร้างสรรค์ในการธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของภูมิภาคโดยส่วนรวม

- ไทยจำเป็นต้องมีบทบาทอย่างสร้างสรรค์ในฐานะประเทศสมาชิกที่มีความรับผิดชอบต่อประชาคมโลก เพื่อผดุงไว้ซึ่งเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงของโลกโดยส่วนรวม ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติ (United Nations Organization -UN) ก็จะเป็นเวทีที่เป็นที่ยอมรับของประชาคมโลกในการส่งเสริมความมั่นคง สันติภาพ และความสงบสุขของโลก ไทยจึงให้ความร่วมมือกับนานาประเทศในเวทีดังกล่าว ในการรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศ เช่น การให้ความสนับสนุนปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (UN Peace Keeping Operation) และจำเป็นต้องใช้การทูตพหุภาคีเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ไทย และเสริมสร้างสถานะ (stature) ของไทยในเวทีพหุภาคีต่าง ๆ ทั้งในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

• ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ

- ประเทศไทยยังคงอยู่ในช่วงของการฟื้นตัวที่ยังต้องให้ความสำคัญกับเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาค เพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง ไทยจึงต้องดำเนินการเร่งแก้ไขฟื้นฟูเศรษฐกิจ พัฒนาศักยภาพ กระตุ้นการลงทุน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า อุตสาหกรรม การเกษตร การเงิน การคลัง การท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology/Cleaner Production) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาฝีมือแรงงานไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นพลังต่อรองทางเศรษฐกิจของไทยในการสร้างความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยและภูมิภาค

- ไทยจำเป็นต้องเร่งดำเนินการด้วยตนเองและระดมความร่วมมือระหว่างไทยกับนานาประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจและขยายตลาดส่งออกในปัจจุบันทั้งในและนอกภูมิภาค รวมทั้งดำเนินการอย่างแข็งขันในการแสวงหาตลาดใหม่ในภูมิภาคที่ไทยมีศักยภาพในการขยายตลาดการส่งออกสินค้าและบริการ การลงทุน และการท่องเที่ยว อาทิ ภูมิภาคเอเชียใต้ แอฟริกา ตะวันออกกลาง ยุโรปตะวันออกและลาตินอเมริกา ตลอดจนแสวงหาแหล่งวัตถุดิบ เช่น จากภูมิภาคแอฟริกา เพื่อป้อนอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกของไทย

- ส่งเสริมให้ไทยเป็นหนึ่งในผู้นำด้านการค้าในภูมิภาคและเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจหรือประตูพัฒนาการและวิทยาการด้านต่าง ๆ ของภูมิภาค อาทิ ศูนย์กลางการบินและคมนาคม ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ศูนย์กลางการลงทุน ศูนย์กลางการผลิตและส่งออกสินค้าอาหาร ศูนย์กลางการผลิตยานยนต์ ศูนย์กลางการประชุมสัมมนาระหว่างประเทศของภูมิภาค ศูนย์กลางการสื่อสารและสำนักข่าวต่างประเทศ เป็นต้น

- ไทยควรมุ่งมีบทบาทนำในเวทีเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ และในการเจรจาการค้ารอบใหม่ของ WTO รวมทั้งเพิ่มความร่วมมือกับมิตรประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและเสริมสร้างกติกาทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศให้เป็นไปโดยเสรีและเป็นธรรมต่อประเทศกำลังพัฒนาโดยส่วนรวม

- ส่งเสริมให้ไทยเป็นหุ้นส่วนสำคัญ (strategic partner) ในด้านเศรษฐกิจต่างๆ กับประเทศที่มีศักยภาพ ทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาค และมีบทบาทแข็งขันในการรักษามลประโยชน์และขยายความสัมพันธ์ภายใต้เครือข่าย ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ องค์การและกรอบความร่วมมือในระดับโลกและภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ องค์การการค้าโลก (WTO) องค์การอาหารและการเกษตร (FAO) องค์การศุลกากรโลก (WCO) เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) การประชุมเอเชีย-ยุโรป (ASEM) องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเอเชียใต้ (BIMST-EC) กลุ่มประเทศริมมหาสมุทรอินเดีย (IOR) กลุ่มประเทศองค์กรอิสลาม (OIC) กลุ่มประเทศองค์กรอเมริกา (OAS) เวทีความร่วมมือเอเชียตะวันออก-ลาตินอเมริกา (EALAF) ฯลฯ

- ความมั่นคงด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และประชาคมโลก

- กระแสทางความคิดในประชาคมโลกมุ่งให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นในเรื่องการส่งเสริมวิธีการปกครองที่ดี (good governance) ความโปร่งใส (transparency) และการตรวจสอบได้ (accountability) สิทธิมนุษยชน ค่านิยมประชาธิปไตย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การผลักดันนโยบายสังคมเพื่อให้ประชาชนของสังคมมีระบบประกันสังคมและสวัสดิการสังคมที่ดีขึ้น มีความเท่าเทียมกันในโอกาสทางสังคม การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และความมั่นคงของมนุษย์ (human security) และมีแนวโน้มความพยายามที่จะผูกโยงเรื่องดังกล่าวเข้ากับเรื่องอื่น เช่น การค้า การลงทุน นอกจากนั้น พัฒนาการที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่กระทบต่อความมั่นคงด้านสังคม ได้แก่ ปัญหาข้ามชาติที่ทวีความรุนแรงขึ้น อาทิ ปัญหาการฟอกเงิน การค้ายาเสพติด การค้าแรงงานทาส การค้าเด็กและสตรี ฯลฯ ซึ่งมักจะเป็นการดำเนินการของขบวนการอาชญากรรมระหว่างประเทศ

- ประเทศไทยจะส่งเสริมระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย เศรษฐกิจในสิทธิมนุษยชน รวมทั้งแสดงบทบาทที่มีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ สังคม สิ่งแวดล้อมและประชาคมโลก เข้ามีบทบาทแข็งขันในการแก้ไขประเด็นหรือปัญหาข้ามชาติต่าง ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงของมนุษย์ ฯลฯ รวมทั้งผลักดันเรื่องโครงข่ายรองรับทางสังคม (social safety nets) เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ เกียรติภูมิ ความน่าเชื่อถือของประเทศไทยในสายตาประชาคมโลก และเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและสังคมไทย ให้เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกได้อย่างภาคภูมิ

การดำเนินการด้านต่างประเทศของไทยในปี 2544-2546 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ข้างต้นนั้น จำเป็นต้องผนึกกำลังกันเพื่อดำเนินการในด้านต่าง ๆ (Central Themes) ในรูปการปฏิบัติงานร่วมกัน (joint operations) ของทีมประเทศไทย (Team Thailand) ซึ่งประกอบด้วยส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจทุกแห่งที่มีสำนักงานและ/หรือภารกิจในต่างประเทศ และโดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับภาคเอกชนไทยที่เกี่ยวข้องด้วย

2. การดำเนินการในด้านต่างๆ (Central Themes)

2.1 การเมือง

2.1.1 การเมือง การทูตและเศรษฐกิจการเมือง

- ส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับไทย ด้วยการแก้ไขและขจัดปัญหาทวิภาคีต่าง ๆ เช่น ปัญหาเขตแดน ปัญหาผู้หนีภัยการสู้รบ ปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย ปัญหาประมง ปัญหาไม้เถื่อน ปัญหาการลักลอบค้าอาวุธและยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ เร่งขยายความร่วมมือกับบรรดาประเทศเพื่อนบ้านทั้งในกรอบกลไกความร่วมมือทวิภาคีต่าง ๆ เช่น การประชุม JC การปักปันเส้นเขตแดน การจัดทำความตกลงทวิภาคีเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงและแผนแม่บททางเศรษฐกิจเพื่อจัดระเบียบชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น
- พยายามเจรจาเพื่อกำหนดและปักปันเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับไทยให้แล้วเสร็จ ถูกต้อง และไม่เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ โดยเน้นหลักการกฎหมายระหว่างประเทศเป็นมูลฐานสำคัญ ทั้งนี้ ความชัดเจนด้านเขตแดนจะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ และระบบสังคมของประเทศด้วย
- เร่งส่งเสริมและผลักดันความร่วมมือในกรอบอาเซียน เพื่อส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพของภูมิภาค รวมทั้งผลักดันให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ (SEANWFZ) และสนับสนุนให้ประเทศนอกภูมิภาคภาคยานุวัติ Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia รวมทั้งขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงในกรอบของ ASEAN Regional Forum
- ดำเนินการร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และร่วมกับประเทศนอกภูมิภาคยิ่งขึ้น อาทิ ในกรอบ ARF เพื่อบริหารการเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อ political and economic landscape ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ความสัมพันธ์ด้านยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศมหาอำนาจต่างๆ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ซึ่งมีความไม่แน่นอนและผันผวนสูง ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินในภูมิภาค ปัญหาในทะเลจีนใต้ และปัญหาติมอร์ตะวันออก เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ดุลยภาพที่จะทำให้ภูมิภาคนี้มีความมั่นคงในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
- เน้นย้ำเป้าหมายที่จะให้การรวมตัวของอาเซียนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและบนพื้นฐานของกติกา และตารางเวลาที่แน่นอน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมในระยะยาว ในขณะเดียวกัน เสริมสร้างจิตสำนึกของประชาชนทั่วไปในความเป็นชุมชนแห่งภูมิภาค และมีส่วนร่วมในวิวัฒนาการของอาเซียน นอกจากนี้ สนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิกใหม่ในการรวมตัวกับอาเซียน โดยการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ วิชาการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนุภูมิภาค ตลอดจนการเชื่อมโยงความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาคต่างๆ ให้ประสานและเสริมสร้างซึ่งกันและกัน และมุ่งการพัฒนาลุ่มน้ำโขง รวมทั้งการใช้ช่องทางในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจา เพื่อประโยชน์ในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม
- ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านการบินในภูมิภาค เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการคมนาคมและการท่องเที่ยวของไทย เช่น การเจรจาจัดทำความตกลงด้านการบินกับต่างประเทศที่สอดคล้องกับความต้องการและระดับการพัฒนาของไทย
- ในระดับพหุภาคี เร่งส่งเสริมและขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ ที่มีศักยภาพและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยอาศัยการดำเนินการทางการทูตและการเมืองเป็นเครื่องมือ เช่น การขยายความร่วมมืออนุภูมิภาคกับประเทศเอเชียใต้ (BIMST-EC) กลุ่มประเทศริมมหาสมุทรอินเดีย (IOR) กลุ่มประเทศองค์กรอเมริกา

(OAS) กลุ่มประเทศองค์กรอิสลาม (OIC) และกลุ่มประเทศในลาตินอเมริกา เช่น กลุ่ม MERCOSUR เป็นต้น

- การแสดงบทบาทของไทยที่รับผิดชอบต่อประชาคมโลก โดยเฉพาะในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ในประเด็นปัญหาข้ามชาติที่กระทบประชาคมโลกโดยส่วนรวม เช่น สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด และสิทธิมนุษยชน เป็นต้น รวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินงานของสหประชาชาติ อาทิ ในติมอร์ตะวันออก ตลอดจนแสดงบทบาทและภาพลักษณ์ของไทยในการยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทยอันจะเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อไทยทางการค้า การลงทุน การเงิน ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวิชาการ
- เสริมสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและวิชาการกับประเทศกำลังพัฒนาในกรอบความร่วมมือได้-ได้ เพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีและเพิ่มพูนความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

2.1.2 การทหาร ความมั่นคง และข่าวกรอง

- สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ ในการปฏิบัติการกิจด้านรักษาสันติภาพ โดยส่งกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติการกิจใน UN Peace Keeping Forces ตามความจำเป็นและเหมาะสมตามนโยบายของรัฐบาล
- สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับมิตรประเทศในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่มีอยู่ภายในประเทศและบริเวณชายแดนให้สอดคล้องและเป็นไปตามอนุสัญญาออกติดตาม
- จัดระบบความสัมพันธ์กับมิตรประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านและประเทศมหาอำนาจ ให้มีความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติต่อกันเพื่อนำไปสู่ความไว้วางใจ และสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
- กระชับความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศสมาชิกอาเซียน ให้แน่นแฟ้นมั่นคงยิ่งขึ้น โดยอาศัยกลไกที่มีอยู่ ตลอดจนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงในกรอบความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ARF)
- ดำเนินการด้านข่าวกรอง และต่อต้านข่าวกรองทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยอาศัยการดำเนินการทางการทูตฝ่ายทหารและประสานงานกับหน่วยข่าวกรองของมิตรประเทศในเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน
- ประสานงานสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับมิตรประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาการก่อการร้ายสากล

2.2 เศรษฐกิจ

2.2.1 การค้าระหว่างประเทศ

- ขยายและกระจายตลาดส่งออกสินค้าและบริการของไทยตามวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับแต่ละตลาด โดยเร่งรัดกิจกรรมเจาะตลาดใหม่และขยายตลาดเดิม
- พัฒนาสมรรถนะและกลยุทธ์ด้านการตลาด (marketing) เช่น พัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้าและเครือข่ายการกระจายสินค้าในตลาดประจำและตลาดใหม่ สร้างและเผยแพร่ชื่อทางการค้า (brand name) ของสินค้า และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความน่าเชื่อถือของสินค้าและบริการของไทยในตลาดโลก
- พัฒนาให้ไทยเป็นหนึ่งในผู้นำและเป็นศูนย์กลางทางการค้าในภูมิภาคเอเชีย
- สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการของไทย รวมทั้งศึกษาตลาดเพื่อ

ปัจจัยสินค้าใหม่ที่มีศักยภาพในการผลิตและส่งออก เพื่อสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์สำหรับกระบวนการผลิตและการส่งออกทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตร

- ส่งเสริมให้เอกชนไทยจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรของไทยในต่างประเทศ
- ขยายบทบาทของไทยในเวทีการเจรจาด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการเจรจาการค้ารอบใหม่ภายใต้ WTO
- ติดตามความเคลื่อนไหว ศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบมาตรการทางการค้าของประเทศคู่ค้าและคู่แข่งของไทย รวมทั้งเฝ้าระวังเรื่องเงื่อนไขทางการค้ากับสิ่งแวดล้อม (Trade and Environment) โดยมีระบบการเตือนภัยล่วงหน้า (early warning) เกี่ยวกับผลกระทบต่อการค้าของไทย เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขได้อย่างทัน่วงที
- พัฒนาและเพิ่มสมรรถนะและอำนาจการเจรจาต่อรองของไทยเพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้า เช่น แก้ไขปัญหาการทุ่มตลาด การตอบโต้การอุดหนุน และการคุ้มกัน (AD&CVD และ safeguards) การดูแลสิทธิพิเศษทางการค้า (GSP) โดยขยายและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่นๆ ในกลุ่มภูมิภาคหรือกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ และดำเนินการปกป้องและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของไทย
- สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ และเปิดโอกาสให้สามารถซื้อขายสินค้าผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (e-commerce)

2.2.2 การลงทุน

- มุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน และการวิเคราะห์วิจัยข้อมูลอย่างลึกซึ้งโดยใช้แนวคิด ดังนี้
 - Proactive approach : ใช้แนวทางในเชิงรุกมากกว่าตั้งรับในการดึงดูดการลงทุน
 - Targeted : กำหนดเป้าหมายชัดเจน เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมและบริษัทที่ต้องการชักชวนให้มาลงทุน
 - Strategic Alliance : หาแนวร่วมยุทธศาสตร์ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 - Unity : มีเอกภาพระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในแง่ของกิจกรรมที่ดำเนินการและข่าวสารที่สื่อสารออกไป
 - Cost-effectiveness : มีประสิทธิภาพคุ้มต้นทุนและหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน เช่น ใช้เอกสารเผยแพร่ร่วมกัน ไม่จำเป็นต้องแต่ละหน่วยงานต้องจัดทำเอกสารของตนเองในหัวข้อเดียวกัน
- มุ่งส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ไทยมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบและมีศักยภาพในการพัฒนาความได้เปรียบต่อไป เช่น อุตสาหกรรมเบาที่มีมูลค่าเพิ่มสูง
- มุ่งส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการที่จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของไทย ทั้งด้านการผลิตและการตลาด เช่น อุตสาหกรรมสนับสนุน อุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงทางอุตสาหกรรมสูง และบริการที่จะเป็นรากฐานให้ไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจของภูมิภาค (เช่น กิจการ International Procurement Office และสำนักงานภูมิภาค)
- สนับสนุนให้มีการลงทุนด้านเทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology) ทั้งในภาคการผลิต (อุตสาหกรรมและเกษตร) และชุมชน รวมทั้งการลงทุนสร้างห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้มาตรฐานในไทย
- สนับสนุนการลงทุนเพื่อดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงในประเทศอุตสาหกรรม โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และปกป้องผลิตภัณฑ์เป้าหมาย

2.2.3 การส่งเสริมอุตสาหกรรม

➢ สนับสนุนการดำเนินการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของไทย ในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย 13 สาขา อาทิ อุตสาหกรรมอาหารและอาหารสัตว์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง เป็นต้น เพื่อรองรับการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่มีแนวโน้มการแข่งขันแบบเสรีและทวีความรุนแรงขึ้น โดยรักษาและสร้างศักยภาพการผลิต พัฒนาให้เติบโตอย่างยั่งยืนและไม่สร้างผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

- แสวงหาความร่วมมือกับองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO) ในการดำเนินแผนงานบูรณาการ Industry Support Programme อย่างต่อเนื่อง
- แสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น เพื่อจัดหาผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งการประเมินผลการดำเนินงานแผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของไทย

➢ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น และประเทศในยุโรป โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ และการร่วมลงทุน

➢ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอิสระของไทย (เช่น สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สถาบันไทย-เยอรมัน สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ) กับองค์กรต่างประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพของสถาบันอิสระ โดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากร การจัดทำวิจัยและพัฒนา (Research & Development) และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

➢ ส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูลอุตสาหกรรม โดยการศึกษาวิเคราะห์ติดตามและรายงานความคืบหน้าข้อมูลของอุตสาหกรรมในต่างประเทศ เพื่อประกอบการจัดทำนโยบายอุตสาหกรรมของไทย และเป็นฐานข้อมูลให้สามารถคาดการณ์ผลกระทบต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ มีระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) ให้กับภาคอุตสาหกรรมของไทย

➢ ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ วิชาการและการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีอนาคต การพัฒนาทรัพยากรธรณี พลังงาน และการรักษาสิ่งแวดล้อม

➢ สนับสนุนงานสร้างมาตรฐานสินค้าไทย รวมทั้งงานมาตรฐานวิทยาลาและงานพัฒนามาตรฐานอ้างอิง (Reference materials)

➢ สนับสนุนงานรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการทดสอบสินค้า (Certified Lab) โดยการสร้างกลไกความร่วมมือกับห้องปฏิบัติการที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศ

2.2.4 การเกษตร

➢ ผลักดันและรักษาขีดความสามารถของประเทศไทยที่จะเป็นประเทศผู้นำในการผลิตอาหารและวัตถุดิบสินค้าเกษตรของภูมิภาคเอเชียและของโลก

➢ สร้างความสัมพันธ์กับประเทศผู้ผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของโลก ในการรับความช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนทางด้านวิชาการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ

➢ ลดปัญหาอุปสรรคและข้อกีดกันทางด้านมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff Barrier) ในการส่งออกสินค้าการเกษตรในประเทศคู่ค้า เจรจาและร่วมกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบทางด้านอนามัยและสุขอนามัยพืชและสัตว์ ในองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การอาหารและการเกษตร (FAO) IPPC CODEX

➢ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีระบบการผลิตทางการเกษตร ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภคในต่างประเทศ

- สนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปกป้องผลประโยชน์ทางด้านการใช้ทรัพยากร การแปรรูปผลประโยชน์ต่าง ๆ ทางด้านทรัพยากรสิ้น พันธุกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการแสวงหาความร่วมมือทางด้านการวิชาการและเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่า ในระบบทวิภาคี และพหุภาคี เช่น DANCED ประชาคมยุโรป และกองทุนสิ่งแวดล้อม (GEF)
- ให้ประเทศไทยมีบทบาทในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารในเวทีและองค์การระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเกียรติภูมิของประเทศไทยในเวทีโลก
- สร้างขีดความสามารถของประเทศไทยในการเจรจา และเป็นผู้นำกลุ่มประเทศในเวทีองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาททางการเกษตร เพื่อให้มีส่วนร่วมในการขึ้นนโยบาย มาตรการ และกฎระเบียบขององค์การระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น องค์การอาหารโลก (FAO) อาเซียน (AMAF), APEC, UNEP และอนุสัญญาต่าง ๆ เช่น CITES, ITTO, WFP, IPPC, CBO เป็นต้น

2.2.5 การเงินการคลัง

- ให้ได้มาซึ่งความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมกับมิตรประเทศในด้านการเงินการคลังระหว่างประเทศ ในการเตรียมแผนหรือมาตรการป้องกันวิกฤตการณ์เศรษฐกิจด้านการเงินในอนาคต
- สนับสนุนให้มีการลงทุนแบบข้ามชาติ โดยการสนับสนุนให้มีการจัดทำอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูต
- สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบเตือนภัยทางเศรษฐกิจ (Early Warning System)
- ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการฝึกอบรม/ดูงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การประกอบธุรกิจแฟคตอริง การประกอบธุรกิจลิสซิง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในการดำเนินธุรกรรมด้านการเงินการธนาคาร
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทย นโยบายเศรษฐกิจ มาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ นโยบายการคลัง นโยบายการเงิน นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- จัดหาทุนสำหรับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศทั้งในรูปแบบออกพันธบัตร เงินกู้ การค้าประกัน ทั้งจากตลาดทุน สถาบันการเงินเอกชน หน่วยงานของรัฐ และองค์การระหว่างประเทศ
- เป็นศูนย์รวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ภาษี การคลัง ตลาดเงินและตลาดทุน ให้แก่นักลงทุน และหน่วยงานราชการของไทยในต่างประเทศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับนักลงทุนในการตัดสินใจลงทุนในส่วนภาคเศรษฐกิจแท้จริง และในส่วนของตลาดเงินและตลาดทุน
- ส่งเสริมความร่วมมือกับมิตรประเทศและ IMF ในการปรับโครงสร้างระบบการเงินโลก (New Architecture of the International Monetary System)

2.2.6 การศุลกากร

- ดำเนินการให้การประชุมพหุภาคีในการสร้างกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่างๆ ขององค์การศุลกากรโลก (WCO) ซึ่งอาจมีผลในทางสนับสนุนหรือกีดกันทางการค้าโดยมาตรการทางศุลกากร ให้เอื้อประโยชน์ต่อประเทศไทยมากที่สุด
- สืบสวนประมวลข่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการลักลอบและลักลอบหนีศุลกากร การขอลดด้านราคา ด้านพิทักษ์ตราศุลกากร อันเนื่องมาจากการอำนวยความสะดวกด้านการค้า เช่น การใช้ระบบการบริหารความเสี่ยงในการผ่านพิธี

การศุลกากร การนำระบบราคาเกณฑ์มาใช้ตามพันธกรณีกับองค์การการค้าโลก (WTO) และอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ทัดเทียมมาตรฐานสากล

- พัฒนาคือความร่วมมือด้านการสืบสวน การกระทำความผิดทางศุลกากร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความช่วยเหลือทางเทคนิค ตลอดจนความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบและหลีกเลี่ยงหนีศุลกากร การลักลอบค้าและขนส่งยาเสพติด ตลอดจนอาชญากรรมข้ามชาติ การฟอกเงิน และการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
- เป็นศูนย์ข้อมูลด้านการศุลกากรเพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนการค้า การลงทุน ประจำภาคพื้นยุโรปและเอเชีย

2.2.7 การท่องเที่ยว

- มุ่งส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับผู้นำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อนำรายได้เข้าประเทศควบคู่กับการฟื้นฟู พัฒนา อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติทางท่องเที่ยวให้สืบทอดต่อเนื่องไปอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) และสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) โดยการสร้างเครือข่ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก
- ส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และมีความหลากหลายในสิ่งที่นำเสนอใจทางการท่องเที่ยว เช่น โบราณสถาน ศิลปวัตถุ ประเพณี วัฒนธรรม อาหาร แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและการเล่นกีฬา ฯลฯ
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพเดินทางมาประเทศไทยอยู่พักนานวัน ใช้จ่ายมากขึ้น และมีการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี
- ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการประชุมสัมมนาของภูมิภาค
- ส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน กลุ่มเอเชียตะวันออก กลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า และจีนตอนใต้) กลุ่มเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย) กลุ่มอนุทวีป (บังคลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา และไทย) เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

2.2.8 การส่งเสริมการจ้างงานในต่างประเทศ

- ขยายตลาดแรงงานไทยในต่างประเทศด้วยมาตรการต่าง ๆ เช่น พัฒนาสมรรถนะในการเจรจาย้ายจ้างให้จ้างแรงงานไทยมากขึ้น สร้างและเผยแพร่จุดเด่นของแรงงานไทยในประเทศที่ยังมีการจ้างแรงงานไทยน้อย
- ให้บริการแก่คนไทยในการว่าจ้างแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศ
- ติดตามความเคลื่อนไหว ศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบการจ้างแรงงานต่างชาติของประเทศต่างๆ เพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ด้านแรงงานของไทย
- พัฒนาสมรรถนะและศักยภาพในการบริการแก่ธุรกิจต่างประเทศในการจ้างแรงงานไทย เช่น การรับรองเอกสาร การเร่งรัดการหาและส่งแรงงานไทย

2.3 สังคม สิ่งแวดล้อมและประชาคมโลก

2.3.1 การศึกษาและวิชาการ

- ขยายบทบาทของไทยในองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) องค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีมีโอ) อาเซียน และองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ
- ศึกษา วิเคราะห์ ค้นคว้า และติดตามงาน และวางแผนโครงการในด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อขอรับความช่วยเหลือด้านงบประมาณ บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ เทคนิค และ know-how จากองค์การ UNESCO ซีมีโอ อาเซียน และองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ
- ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูล การจัดการศึกษา การบริหารการศึกษา การพัฒนา และกำหนดหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษา จากองค์การ UNESCO และประเทศสมาชิก
- ให้คำปรึกษา คำแนะนำการวิจัย การกำหนดนโยบาย แผนงานหรือโครงการทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ สื่อสารมวลชน และวัฒนธรรมในระดับมหภาคแก่หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และหน่วยงานองค์กรสถาบัน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเสริมการยอมรับเชิงวิชาการในประชาคมโลก
- ดูแลจัดการศึกษาของนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง นักเรียนทุนรัฐบาลตามความต้องการของส่วนราชการต่าง ๆ นักเรียนทุนอื่น ๆ และข้าราชการลาศึกษาฝึกอบรม ในต่างประเทศ เพื่อเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศ รวมทั้งการวางแผนและการบริหารกำลังคนภาครัฐ
- ให้มีผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ เข้ารับราชการในส่วนราชการต่าง ๆ ตามความต้องการของทางราชการและของประเทศ

2.3.2 การส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมงานวิชาการด้วยการดำเนินงานเครือข่ายนักวิชาชีพชาวไทยในต่างประเทศ เพื่อสร้างโครงการร่วมวิจัยและพัฒนา (Joint Research Programmes) และชักนำการแลกเปลี่ยนบุคลากร (Visiting Professors) ให้แก่มหาวิทยาลัยไทย
- ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายข้อมูลงานนวัตกรรม ลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิศวกรรมการผลิต
- แสวงหาและประสานงานความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในต่างประเทศ โดยมีรูปแบบในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ การให้ทุนการศึกษา อุปกรณ์และเครื่องมือ เป็นต้น
- สนับสนุนให้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาถ่ายทอดเทคโนโลยีและสร้างโอกาสให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีสองทาง (two ways)
- สนับสนุนงานด้านสารสนเทศทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและพลังงาน และบริการจัดหาเทคโนโลยีในต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย
- สร้างกลไกการประสานงานกับองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาด้วยการสร้างเครือข่ายและสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กร Green Peace และองค์กรที่จัดลำดับความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ของประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนในประเทศไทย

2.3.3 สารนิเทศและวัฒนธรรม

ก. การส่งเสริมภาพลักษณ์ของไทย

- มุ่งดำเนินนโยบายด้านการทูตวัฒนธรรม (Cultural Diplomacy) โดยใช้กิจกรรมทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสร้างให้ต่างประเทศมีความรู้สึกที่ดีต่อคนไทยและประเทศไทย โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระดับประชาชนต่อประชาชน
- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม โดยดำเนินการในเชิงรุก เพื่อใช้การทูตวัฒนธรรมในการสนับสนุนนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของไทย
- ส่งเสริมความร่วมมือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ในระดับประเทศกับประเทศ จังหวัดกับจังหวัด เมืองกับเมือง ของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ
- ส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันวัฒนธรรมไทยในประเทศและกลุ่มประเทศเป้าหมาย โดยร่วมกับองค์กรหรือสมาคมคนไทยในประเทศดังกล่าว เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมที่ดึงดูดของไทย โดยผ่านทางภาษา ดนตรี ศิลปะ ประเพณี กีฬา ศาสนา และประวัติศาสตร์ ฯลฯ

ข. การประชาสัมพันธ์

- ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางของสำนักข่าวต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยอาศัยสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยของไทยในเรื่องสิทธิเสรีภาพของสื่อ การเป็นศูนย์กลางการคมนาคมในภูมิภาค ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม การเป็นดินแดนแห่งมิตรไมตรี มีสภาพความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย
- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง แก้ไขปัญหาภาพลักษณ์และส่งเสริมรักษาเกียรติภูมิของไทย โดยผลิตและเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นภาพด้านบวกของไทยสู่สื่อต่างประเทศและประชาคมโลกให้รวดเร็วและทันเหตุการณ์ รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการเผยแพร่ด้วย
- ส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนต่างประเทศ และระหว่างสื่อมวลชนท้องถิ่นกับสื่อมวลชนต่างประเทศในไทยเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะเป็นการเสริมการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์และเกียรติภูมิของไทยในระยะยาว
- ส่งเสริมการใช้การประชาสัมพันธ์เพื่อปกป้องคุ้มครอง ดูแลและรักษามลประโยชน์ของประเทศไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศให้ได้รับความเป็นธรรมและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

2.3.4 กงสุลและคุ้มครองคนไทย

ก. การกงสุล

- ให้บริการด้านหนังสือเดินทาง งานกงสุล อำนวยความสะดวกด้านการตรวจลงตราและงานนิติกรณ์ เพื่อส่งเสริมการค้า การท่องเที่ยวและการลงทุน
- ประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนอพยพและพร้อมที่จะดำเนินการเมื่อเกิดสภาวะวิกฤติในประเทศที่มีคนไทยอยู่
- จัดให้มีระบบการบริการหนังสือเดินทางทั้งในและต่างประเทศให้เชื่อมโยงกันโดยอัตโนมัติเพื่อความเร็วในการบริการ

ประชาชนและเพื่อป้องกันการปลอมแปลงเอกสารราชการ

- จัดให้มีระบบการตรวจลงตราที่เชื่อมโยงสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่กับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกและป้องกันบุคคลต้องห้ามเข้าราชอาณาจักร

ข. การดูแลคุ้มครองคนไทยและแรงงานไทย

- ให้ความช่วยเหลือลูกเรือประมงที่ถูกประเทศเพื่อนบ้านจับกุมในข้อหาละเมิดน่านน้ำทำการประมง โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แจ้งเจ้าของเรือ เยี่ยมเยียนผู้ที่ถูกจับกุม เจรจาขอให้ปล่อยตัว ประสานงานเพื่อให้ปล่อยเรือที่ถูกจับกุม และช่วยเหลือส่งตัวกลับประเทศไทย
- ช่วยเหลือและคุ้มครองหญิงไทยที่ถูกหลอกลวงไปค้าประเวณีในต่างประเทศ โดยระมัดระวังมิให้เป็นการละเมิดกฎหมายภายในของประเทศนั้น และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลโดยละเอียดเพื่อดำเนินคดีกับผู้หลอกลวงต่อไป
- คุ้มครองดูแลแรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศโดยดูแลให้ได้รับความเป็นธรรมและสิทธิตามกฎหมายของประเทศนั้น ตลอดจนช่วยเหลือดูแลคนไทยผู้ตกทุกข์ได้ยาก
- ส่งเสริม สนับสนุน ร่วมมือกับองค์กรเอกชน และอาสาสมัคร ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาคนไทยและแรงงานไทยที่เดือดร้อน ตกทุกข์ได้ยาก
- ประสานการดำเนินงานเพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลแรงงานไทยในต่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนการช่วยเหลือแรงงานไทยในภาวะวิกฤต

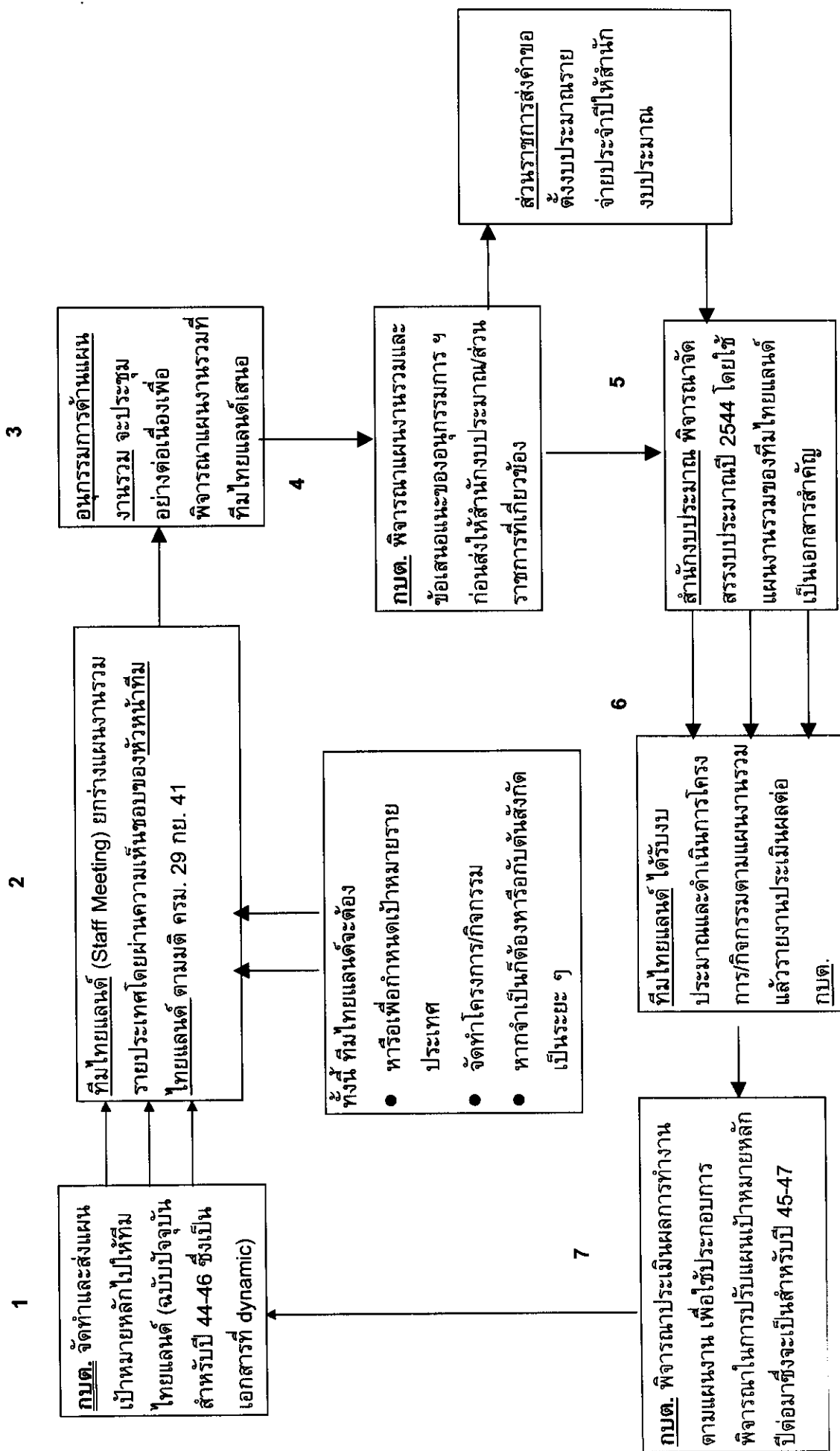
ค. การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

- เตรียมการเลือกตั้งในต่างประเทศ โดยศูนย์ประสานงานการเลือกตั้งในต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยทั่วโลก
- ประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้คนไทยในต่างประเทศ ใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร รวมทั้งประสานกับสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ ทั่วโลก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนไทย ในการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

ง. องค์กรเอกชน

- สนับสนุนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาจากองค์การระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ สู่ชนบทและส่วนภูมิภาคของไทยและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการของโครงการพัฒนาต่าง ๆ
- ส่งเสริมความสัมพันธ์ และการขยายการติดต่อระหว่างประชาชนต่อประชาชน และระหว่างองค์กรประชาสังคม (Civil Society) ของไทยกับต่างประเทศ โดยการจัดประชุมสัมมนาและโครงการแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ทั้งนี้ องค์กรประชาสังคมครอบคลุมถึง ประชาชนทั่วไป เกษตรกร เยาวชน สีมวลชน นักวิชาการ NGOs องค์กรและสมาคมต่าง ๆ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนด้วย

กระบวนการจัดทำแผนงานรายประเทศ ปี 2544

เอกสารอธิบายระบบการทำงานและการบังคับบัญชาที่เป็นเอกภาพ

(Explanatory Note on Unified Command)

ภูมิหลัง

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการของข้าราชการประจำการในต่างประเทศ พ.ศ. 2540 ในข้อ 14 ข้อ 15 และข้อ 16 โดยให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ 14 หัวหน้าคณะผู้แทนเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการประจำการในต่างประเทศทั้งปวงที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำคณะผู้แทนนั้น ๆ ตามนัยที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 15 ในการปฏิบัติราชการของหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการต่าง ๆ นั้น ให้เสนอต่อหัวหน้าคณะผู้แทนในฐานะผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบหรือพิจารณาสั่งการการเดินทางไปราชการในเขตอาณา หรือไปประเทศอื่นของข้าราชการแต่ละหน่วยงานซึ่งสังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องและระเบียบภายในของส่วนราชการนั้น ๆ แต่ต้องแจ้งให้หัวหน้าคณะผู้แทนทราบทุกครั้ง ให้หัวหน้าคณะผู้แทนแจ้งการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานซึ่งสังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดทราบปีละ 2 ครั้ง เพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน เลื่อนขั้น หรือเลื่อนตำแหน่งสำหรับหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว

ข้อ 16 ให้หัวหน้าคณะผู้แทนเรียกประชุมหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการต่าง ๆ เป็นประจำเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องแผนงานและการรายงานผลการปฏิบัติงานไปยังกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งเรื่องราชการทั่วไป”

แนวทางปฏิบัติในการทำงานของทีมประเทศไทยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ ที่แก้ไขเพิ่มเติมข้างต้น

คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ โดยการเสนอแนะของคณะอนุกรรมการด้านการจัดระบบการทำงานและการบังคับบัญชาที่เป็นเอกภาพ เห็นสมควรที่จะวางแนวทางปฏิบัติในการทำงานของทีมประเทศไทย (Team Thailand) โดยสังเขป ดังนี้

1. ในหลักการ หัวหน้าคณะผู้แทนในฐานะที่เป็นหัวหน้าทีมประเทศไทยควรที่จะได้รับทราบการปฏิบัติราชการทุกเรื่องของหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นบุคคลในที่มงาน ในขณะเดียวกันเพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมประเทศไทยร่วมกันโดยมีการประสานงานระหว่างกัน (two-way communication) อย่างจริงจัง ขอให้หัวหน้าคณะผู้แทนแจ้งการปฏิบัติงานของคณะผู้แทนในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจอื่นที่เกี่ยวข้องทราบและประสานงานด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ หัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจและหัวหน้าคณะผู้แทนอาจใช้วิธีอย่างหนึ่งอย่างใดในการรายงานหรือแจ้งการปฏิบัติราชการแก่กันและกันก็ได้ตามความเหมาะสมและความทันต่อเหตุการณ์ อาทิ การใช้เวทีการประชุมสำนักงาน (staff meeting) หรือการสำเนาหนังสือ เป็นต้น

2. ในหลักการ หัวหน้าคณะผู้แทนในฐานะหัวหน้าทีมประเทศไทยต้องรับผิดชอบในการกำกับดูแล และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานรวม รวมทั้งการมอบหมายให้หน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ช่วยงานต้อนรับการเยือนคณะผู้แทนไทยที่สำคัญ

3. ภารกิจในต่างประเทศโดยทั่วไปอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

● **ระดับที่ 1** เป็นเรื่องนโยบายระดับสูง นโยบายสำคัญ หรือเรื่องที่มีนัยความสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ - ให้หัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจรายงานให้หัวหน้าคณะผู้แทนทราบหรือพิจารณา แล้วแต่กรณี เช่น

- เรื่องที่เกี่ยวข้องกับท่าทีของรัฐบาลในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- เรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- การเจรจาประเด็นปัญหาระหว่างประเทศใด ๆ หรือการทำความตกลงระหว่างประเทศใด ๆ กับประเทศเจ้าภาพ
- การแลกเปลี่ยนการเยือนกับประเทศนั้น ๆ
- การติดต่อในเรื่องที่สำคัญจากหน่วยงานของประเทศเจ้าภาพ
- การเดินทางไปราชการต่างเมือง มณฑล มลรัฐ หรือประเทศ ของหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- การสั่งการจากเจ้าสังกัดและการรายงานผลการดำเนินงานในเรื่องนโยบายหรือเรื่องสำคัญที่สมควรแจ้งให้หัวหน้าคณะผู้แทนทราบ

● **ระดับที่ 2** เป็นเรื่องถึงนโยบายถึงปฏิบัติการ - ให้หัวหน้าคณะผู้แทนและหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใช้ดุลพินิจตกลงกันว่าผู้ใดจะรับผิดชอบสั่งการ และหากมีปัญหาในทางปฏิบัติให้รายงานคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศเพื่อพิจารณา

● **ระดับที่ 3** เป็นเรื่องปฏิบัติการ อาทิ การบริหารงานและการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ได้รับมอบหมาย งานประจำทั่วไป (routine work) งานให้บริการข้อมูลข่าวสาร งานโต้ตอบปัญหาข้อซักถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ - ให้อยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง

4. ให้หัวหน้าคณะผู้แทนจัดการประชุมหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ (staff meeting) อย่างสม่ำเสมอเพื่อจัดทำแผนงานรวมประจำปีของคณะผู้แทนและให้มีหน้าที่กลั่นกรองแผนงานของหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในแผนงานรวมของคณะผู้แทนซึ่งได้รับความเห็นชอบจากเจ้าสังกัดเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกันก่อนที่จะเสนอต่อคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ รวมทั้งการกำกับดูแลและติดตามผลในการดำเนินงานตามแผนงานรวมของคณะผู้แทน ตลอดจนเพื่อการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนงานและการรายงานผลการปฏิบัติงานไปยังกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งเรื่องราชการทั่วไป และเพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และข้อมูลต่าง ๆ ของทุกฝ่าย รวมทั้งการเสนอปัญหาในการปฏิบัติงาน (two-way communication)

5. ในกรณีอื่น ๆ ที่มีปัญหาในทางปฏิบัติ ขอให้หัวหน้าคณะผู้แทนและหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ปรึกษาหารือกัน หากไม่สามารถตกลงแนวทางปฏิบัติกันได้ ให้หัวหน้าคณะผู้แทนหรือหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจรายงานคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศเพื่อพิจารณา

6. ให้หัวหน้าคณะผู้แทนแจ้งการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าสังกัดทราบ ปีละ 2 ครั้ง เพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน หรือเพื่อประโยชน์การบริหารงานบุคคลด้านอื่นสำหรับหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว ตามแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่แนบมา

สำหรับหัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ ให้กงสุลใหญ่ที่รับผิดชอบเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานในชั้นต้น แล้วส่งให้เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศนั้นให้ความเห็นประกอบเพิ่มเติมต่อไป

7. ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเจ้าสังกัดควรมีการประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประสานงานผ่านทางคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ หรือผ่านทางคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ เป็นต้น

คำนำ

การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งทางสังคม (Social process) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ (Objective) หลักอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย (Goal) ของการพัฒนาคุณค่าและอำนาจของสถาบัน/องค์กรและสังคมโดยส่วนรวม และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการของข้าราชการประจำการในต่างประเทศ พ.ศ. 2540 ข้อ 15 วรรคท้าย “ให้หัวหน้าคณะผู้แทนแจ้งการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานซึ่งสังกัดส่วนราชการต่างๆ ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดทราบปีละ 2 ครั้ง เพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน เลื่อนขั้น หรือเลื่อนตำแหน่งสำหรับหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว” ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดแบบประเมินขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งการประเมินที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ

- 1.ด้านการบริหาร (Administrative) สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือของผู้บริหารสำหรับการติดตาม กำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2.ด้านจิตวิทยา (Psychological) สามารถใช้การประเมินเป็นกลยุทธ์สำหรับกระตุ้นเร้าความสนใจ และสร้างความตื่นตัวให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- 3.ด้านรัฐสังคม (Sociopolitical) สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ (Accountability) ตลอดจนสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างแรงสนับสนุนจากสาธารณะ

ฉะนั้น เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้มีแบบสรุปผลการปฏิบัติงานสำหรับหัวหน้าหน่วยงานขึ้น เนื่องจากการประเมินที่ดีนั้นควรเป็นผลที่ได้จากการใช้วิธีการที่น่าเชื่อถือและมีหลักฐานอ้างอิงได้ จากนั้นจึงให้หัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแบบประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว

คำอธิบายแบบสรุปผลการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	หมายถึง	ลำดับที่ของภารกิจที่ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่ามีความสำคัญและสมควรที่จะใส่เป็นผลงาน เพื่อประเมินความดีความชอบในรอบปี ครั้งที่ 1 (ก.ค. - ธ.ค.) และครั้งที่ 2 (ม.ค. - มิ.ย.) โดยเรียงลำดับจากภารกิจที่เห็นว่ามีความสำคัญมากที่สุดจนถึงภารกิจที่เห็นว่ามีความสำคัญน้อยกว่า
ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	หมายถึง	งาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ และถ้าภารกิจนั้นเป็นภารกิจปฏิบัติต่อเนื่องจากที่ได้มีการประเมินไปแล้ว ควรจะระบุให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการประเมิน
สัมฤทธิ์ผล	หมายถึง	งาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ^๕ นั้น มีผลสำเร็จอย่างไรร่าง โดยอาจแสดงให้เห็นถึง Output และ Outcome ฯลฯ
จุดเด่นหรือปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ	หมายถึง	การปฏิบัติงานในภารกิจนั้น ๆ ได้ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์อย่างไรบ้าง เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ โดยอาจจะบรรยายละเอียดของขั้นตอนการทำงานที่ทำให้เกิดจุดเด่นนั้น หรืออาจแสดงให้เห็นจุดเด่นโดยใช้ตัวชี้วัดต่าง ๆ หรืออาจจะเป็นระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติภารกิจนั้น ฯลฯ

แบบสรุปผลการปฏิบัติงาน
(สำหรับหัวหน้าหน่วยงาน)

() ครั้งที่ 1 ก.ค. - ธ.ค. () ครั้งที่ 2 ม.ค. - มิ.ย.

ชื่อ

ตำแหน่ง ระดับ เงินเดือน บาท

ชื่อหน่วยงาน

ลำดับที่	ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	สัมฤทธิ์ผล	จุดเด่นหรือปัญหาในการปฏิบัติภารกิจ	หมายเหตุ

คำอธิบายแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. ปริมาณงานและคุณภาพของงาน	หมายถึง	- ปริมาณงานที่ดำเนินการสำเร็จ โดยอาจเปรียบเทียบปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายกับปริมาณงานที่ปฏิบัติได้สำเร็จ - ความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยพิจารณาจากงานที่ทำได้สำเร็จ - ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน โดยพิจารณาถึงคุณภาพของงานที่ประณีตและถูกต้อง - การรายงานปัญหาได้ทันเวลา พิจารณาจากความสามารถในการรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นในระยะเริ่มต้นได้ทันทั่วทั้งที่ - การเข้าถึงปัญหาและสามารถแนะนำทางแก้ไข
2. ความรู้เกี่ยวกับงาน	หมายถึง	- ความเชี่ยวชาญในงาน - รู้ระเบียบและนโยบายในงาน - ทักษะและเทคนิคในการทำงาน
3. คุณลักษณะส่วนบุคคล	หมายถึง	- ทักษะติดต่อหัวหน้าและองค์กร - มนุษย์สัมพันธ์การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่น - ความรับผิดชอบและความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน - ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ - การทำงานเป็นทีม (Team Thailand) - การรักษาวินัย และจรรยาบรรณของข้าราชการ - การพัฒนาตนเอง
4. การจัดการ	หมายถึง	- การวางแผนและจัดระบบงาน - การมอบหมายและควบคุมงาน - การวิเคราะห์แก้ปัญหาและการตัดสินใจ - ความเป็นผู้นำและการบังคับบัญชา - การจัดระบบข้อมูล

แบบประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี

() ครั้งที่ 1 ก.ค. – ธ.ค. () ครั้งที่ 2 ม.ค. – มิ.ย.

ชื่อผู้รับการประเมิน

ตำแหน่ง..... ระดับ เงินเดือนบาท

ชื่อหน่วยงาน.....

1. ปริมาณงานและคุณภาพของงาน

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

.....

3. คุณลักษณะส่วนบุคคล

.....

.....

.....

.....

4. การจัดการ

.....

.....

.....

.....

สรุปผลการประเมิน

() ระดับดีเด่น () ระดับดี () ระดับปกติ () ควรปรับปรุง

ความเห็นเพิ่มเติม

หัวหน้าคณะผู้แทน

(.....)

วันที่.....

งบประมาณที่ประหยัดได้จากการรวมสำนักงานให้เป็นเอกภาพ

1. จากการสอบถามสถานทูตสถานกงสุลที่เป็นโครงการนำร่อง (pilot projects) จำนวน 7 แห่ง และสถานทูตสถานกงสุลที่ได้มีการรวมสำนักงานเพิ่มเติมแล้วอีก 2 แห่ง รวม 9 แห่ง พบว่า การรวมสำนักงานสามารถช่วยประหยัดงบประมาณได้ปีละกว่า 50 ล้านบาท โดยงบประมาณที่ประหยัดได้ ประกอบด้วย ค่าเช่าสำนักงาน ค่าเช่าบ้าน ค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าวัสดุสำนักงาน เป็นต้น

2. อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานทูตสถานกงสุลข้างต้นบางแห่งยังไม่สามารถคำนวณค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ประหยัดได้ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้างเหมาบริการ ฯลฯ กอปรกับกำลังจะมีการรวมสำนักงานอีก 3 แห่งในอนาคตอันใกล้ ได้แก่

2.1 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี

2.2 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย

2.3 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเอเธนส์

ดังนั้น วงเงินรวมที่ประหยัดได้อาจจะสูงถึงประมาณ 100 ล้านบาท

3. นอกจากนี้ การรวมสำนักงานยังส่งผลให้มีการขายอาคารที่ไม่ใช้ประโยชน์แล้ว เช่น อาคารที่ทำการหลังเดิมของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส ซึ่งสามารถขายไปได้ในราคา 910,000 ดอลลาร์สหรัฐ (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) หรือประมาณ 34,580,000 บาท ดังนั้น เมื่อมีการรวมสำนักงานมากขึ้น ก็จะมีอาคารที่ไม่ใช้ประโยชน์มากขึ้น ซึ่งจะทำให้มีรายได้เข้ารัฐเพิ่มขึ้นจากการขายอาคารเหล่านี้ด้วย

รายละเอียดของงบประมาณที่ประหยัดได้

สอท./สภญ.	ประหยัดได้ปีละ (บาท)	รายการที่ประหยัดได้
สอท.ปักกิ่ง	6,561,390	1. ค่าเช่า สนง.พาณิชย์ 3,659,860 บาท 2. ค่าเช่า สนง.เกษตร 2,901,530 บาท
สอท.ปารีส	6,234,410	1. ค่าเช่า สนง.ส่งเสริมการค้า 1,218,000 บาท 2. ค่าเช่า สนง.BOI 2,016,410 บาท 3. ค่าเช่า สนง.ผช.ทบ. สนง.ผช.ทร. และ สนง.ภพ. แห่งละ 1 ล้านบาท รวม 3 ล้านบาท
สอท.รียาด	4,938,020	1. ค่าเช่า สนง.แรงงาน 1,200,000 บาท 2. ค่าไฟฟ้า 98,420 บาท 3. ค่าประปา 34,000 บาท 4. เงิน พชด. 1,764,000 บาท 5. ค่าเช่าบ้าน 1,200,000 บาท 6. ค่าจ้างยาม 321,600 บาท 7. ค่าจ้างเหมาบริการ 320,000 บาท หมายเหตุ สนง.แรงงานได้มีการลดข้าราชการระดับ 6 1 คน และลดการจ้างยาม 1 คน
สภญ.กวางโจว	2,358,550	1. ค่าเช่า สนง.พาณิชย์ 2,143,200 บาท 2. ค่าจ้างพนักงานขับรถ 167,350 บาท 3. ค่าน้ำมัน 30,000 บาท 4. ค่าวัสดุ 18,000 บาท
สภญ.ลอสแอนเจลิส	1,807,130	1. ค่าเช่าศูนย์พาณิชย์กรรม 986,330 บาท 2. ค่าเช่า สนง.ททท. 820,800 บาท
สอท.เฮก	1,710,000 บาท	1. ค่าเช่า สนง.พาณิชย์ 1,444,000 บาท 2. ค่าไฟฟ้า 45,600 บาท 3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 220,400 บาท
สอท.มะนิลา	23 - 25 ล้าน	พชด. ค่าเช่าบ้าน ค่าเล่าเรียน ค่ารักษาพยาบาล ค่าจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว และอื่น ๆ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของ สนง.ผช.ทบ. สนง.ผช.ทร. และ สนง.ภพ. ที่ปิดไป

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

สำนักงาน ก.พ.

ที่

วันที่ 29 กรกฎาคม 2542

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการด้านการจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพ

เกี่ยวกับการปรับลดบุคลากรและการปิดสำนักงานในต่างประเทศ

เรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ประธานคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ

ตามที่กรม ได้มีมติเมื่อวันที่ 2 ก.พ. 42 ให้หน่วยงานที่มีสำนักงานในต่างประเทศ เสนอแผนงานและโครงการที่ชัดเจนในปี 2543 เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการจัดตั้งงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2542 ได้มอบหมายให้คณะกรรมการด้านการจัดทำแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพ พิจารณาแผนงานในปี 2543 ของหน่วยงานที่มีสำนักงานในต่างประเทศที่ขอทบทวนมติ กรม. เมื่อ วันที่ 2 มิ.ย. 41 ที่สั่งปรับลดบุคลากรและปิดสำนักงานในต่างประเทศ นั้น

ดิฉันขอเรียนสรุปผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

ภูมิหลัง

1. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2541 เห็นชอบแนวทางและมาตรการปฏิรูปการบริหารราชการในต่างประเทศ ตามที่กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับหน่วยงานกลางได้แก่ สำนักงาน ก.พ. สำนักงบประมาณ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ และกรมบัญชีกลาง เสนอ รวมทั้งได้รับทราบการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ

2. จากนั้น คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน ได้วางเป้าหมายว่าจะต้องสร้าง Team Thailand ให้ได้ เพื่อให้การทำงานในต่างประเทศมีความเป็นเอกภาพ และมีความสามารถในการแข่งขัน และได้วางหลักการ 3 ประการเพื่อนำไปสู่การมี Team Thailand ในต่างประเทศได้แก่

- การมีแผนงานรวมที่เป็นเอกภาพ (unified work plan)
- การมีโครงสร้างสำนักงานที่เป็นเอกภาพ (unified structure)

➤ การมีระบบการทำงานและการบังคับบัญชาที่เป็นเอกภาพ (unified command)

3. แผนงานรวมถือเป็นหัวใจของการปฏิรูปฯ เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดภารกิจ กำลังคน งบประมาณ และเป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินผล

4. คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาจัดทำแผนงานรวมสำหรับปีงบประมาณ 2543 เสร็จสิ้นแล้ว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเอกสารสำคัญ 3 ฉบับดังนี้

4.1 แผนเป้าหมายหลักดำเนินการด้านการต่างประเทศของไทยปี 42/43

4.2 แผนงานรวมต้นแบบสำหรับสอท. ณ กรุงโตเกียวปี 2543

4.3 แนวทางการจัดทำแผนงานรวมปีงบประมาณ 2544

ในระหว่างการจัดทำแผนงานรวมปี 2543 คณะอนุกรรมการฯ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศให้พิจารณาเรื่องการปรับลดบุคลากรและปิดสำนักงานในต่างประเทศด้วย โดยให้พิจารณาจากแผนงานรวมของแต่ละแห่งเป็นหลัก คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณากันอย่างรอบคอบถึงภารกิจและแผนงานของไทยในแต่ละประเทศ เพื่อตัดสินใจว่า Team Thailand ในแต่ละประเทศควรประกอบด้วยหน่วยงานใดบ้าง และเปิดหรือปรับลดสำนักงานและบุคลากรที่ไม่จำเป็นลง

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ

5. คณะอนุกรรมการฯ ซึ่งได้ประชุมกันไป 2 ครั้งและคณะทำงานประชุม 2 ครั้ง มีความเห็นว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการกิจสำคัญในหลายประเทศ เพื่อรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติ และในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ ควรคงให้มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้ในจุดต่างๆ เพื่อดำเนินการกิจดังกล่าวไปก่อน และจะค่อยๆ ปรับลดไป หากหมดความจำเป็น หรือหมดสิ้นภารกิจนั้นๆ แล้ว ในการนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติดังนี้

5.1 ในปีงบประมาณ 43 มีความจำเป็นที่จะคงภารกิจบางส่วนไว้ต่อไป แต่โดยที่กลุ่มภารกิจเหล่านี้ บางแห่งหน่วยงานมีสำนักงานอยู่แล้ว และ กระทรวงการต่างประเทศยังไม่สามารถจัดหาสถานที่ให้สำนักงานดังกล่าวย้ายมารวมกับสถานทูตสถานกงสุลได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะอนุโลมให้คงสำนักงานเหล่านั้นไว้ต่อไปได้

5.2 ในการนี้คณะอนุกรรมการฯ จึงได้วางเกณฑ์สำหรับ “การคงภารกิจ” และ “การคงสำนักงาน” ไว้ ในภาพรวม มี 6 ส่วนราชการที่ยังจำเป็นต้องคงสำนักงานไว้ต่อไปรวม 11 สำนักงาน ซึ่งจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 ต่อไปด้วย โดยมีรายละเอียดแนบมาพร้อมนี้

อเนกการคองสำนักงานต่งๆในต่งประเทศจะเป็นสิ่งทีค่อยุลดน้อยลงไป
ในอนาคตเพราะการปฏิรูประบราชการในภาพรวมทั้งหมต การปรับลดทีกระทำในขณะนีเป็น
เพียงมาตรการ interim ในช่วงเปลี่ยนผ่านนีเท่านั้น

6. อย่งไรทีดี ถือว่าได้ปรับลดขนาดกำลังคนและจำนวนสำนักงานในต่ง
ประเทศลงมาพอสมควรแล้ว กล่าวคือลดลงไปมากกว่า 1/4 จากเดิมในช่วงก่อนวิกฤต
เศรษฐกิจ ดังปรากฏในตารางสรุปดังนี้

	ปี 2540	ปี 2542	ลดลงคิดเป็นร้อยละ
สำนักงาน	293	219	25.2
ข้าราชการ	1053	760	27
ลูกจ้างท้องถิ่น	1770	1280	22

การปรับลดทีเกิดขึ้นสามารถประหยัดงบประมาณรายจ่ายในต่งประเทศมาก
กว่าพันล้านบาท เฉพาะประมาณการในช่วงปี 2540 สามารถประหยัดงบประมาณเฉพาะการลด
จำนวนข้าราชการไปได้ราว 900 ล้านบาท ซึ่งเป็นตัวเลขประมาณการทียังไม่รวมการประหยัดใน
ส่วนของการลดจำนวนสำนักงานและลูกจ้างท้องถิ่น

7. คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่าการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบัน
มีการแข่งขันทีสูงมาก และมีลักษณะ inter disciplinary ทุกมิติมีความเกี่ยวโยงกันมาก ดังนั้น ใน
การดำเนินภารกิจตามแผนงานรวมทีวางไว้ Team Thailand จำเป็นทีจะต้องมีบุคลากรและความ
ชำนาญในระดับทีเหมาะสมและเพียงพอเพื่อทีจะสามารถปฏิบัติการกิจทีตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ภาพ ในชั้นนี คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่ากำลังคน และสำนักงานทีมีอยู่ในขณะนี้มีความเหมาะสม
กับภารกิจตามแผนงานรวมแล้ว ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ จะพิจารณาทบทวนอีกในปีต่อไปโดยใช้
แผนงานรวมเป็นหลัก

อนึ่ง หากทุกหน่วยงานสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างแท้จริง ก็จะสามารถลดความ
ซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าซึ่งเท่ากับเป็น
การประหยัดไปในตัว

จึงขอเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางทิพาดี เมฆสุวรรณ)

เลขาธิการ ก.พ.

ประธานอนุกรรมการด้านแผนงานรวมฯ

การขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี 2 มิย. 41 เรื่องการปิดสำนักงานในต่างประเทศ

คณะอนุกรรมการด้านแผนงานได้ประชุมครั้งที่ 3/2542 เมื่อวันที่ 29 เม.ย. 42 และได้มีมติเกี่ยวกับการขอทบทวนมติครม. 2 มิย. 41 เรื่องการปรับลดบุคลากรและปิดสำนักงานในต่างประเทศ ดังนี้

หน่วยงาน	ประเด็นที่ขอทบทวน	มติของคณะอนุก.ด้านแผนงาน
<u>กระทรวงอุตสาหกรรม</u> (เดิมมี 4 แห่ง - - เวียดนาม ลอนดอน วอชิงตัน โตเกียว)	ขอให้มิ้อัครราชทูตที่ปรึกษา 1 คน ปฏิบัติงานที่สอท. ณ กรุงเทพมหานคร	ให้คงภารกิจ*ที่กรุงเวียนนาโดยส่งข้าราชการไปประจำที่สอท.ฯ (สำหรับโตเกียวก็ให้คงสำนักงานไว้ได้เนื่องจาก ครม. มีมติเมื่อ 16 มิย. 41 ทบทวนมติ ครม. 2 มิย. ให้ปิดสำนักงานเพียง 3 แห่งยกเว้นโตเกียว)
<u>สำนักงานเศรษฐกิจและการคลัง</u> (เดิมมี 3 แห่ง - - โตเกียว ลอนดอน วอชิงตัน)	ขอคงสำนักงานที่มีอยู่ทั้งหมด 3 แห่ง - - โตเกียว ลอนดอน วอชิงตัน	ให้คงภารกิจ*ที่ลอนดอนและวอชิงตัน และคงสำนักงานที่โตเกียว
<u>สำนักงาน ก.พ.</u> (เดิมมี 8 แห่ง - - ปารีส แคนเบอร์รา บกนน์ มะนิลา ลอนดอน โตเกียว วอชิงตัน นิวเดลี)	ขอคงสำนักงานไว้ 3 แห่งที่วอชิงตัน ลอนดอน แคนเบอร์รา และคงภารกิจที่โตเกียวและปารีส	ให้คงสำนักงานทั้ง 3 แห่งตามที่ขอคง และให้คงภารกิจ*ที่โตเกียวและปารีสโดยคงถูกจ้างท้องถิ่นไว้ปฏิบัติหน้าที่
<u>กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ</u> (เดิมมี 3 แห่ง - - บริสเซลส์ โตเกียว วอชิงตัน)	ขอคงสำนักงานที่กรุงวอชิงตัน และบริสเซลส์	ให้คงภารกิจ*ที่กรุงวอชิงตัน และ บริสเซลส์
<u>กระทรวงเกษตรฯ</u> (เดิมมี 7 แห่ง - - โรม บริสเซลส์ วอชิงตัน จาการ์ตา โตเกียว แคนเบอร์รา ปักกิ่ง)	ขอคงสำนักงานทั้ง 7 แห่งโดยได้ปรับลดบุคลากรไปแล้วจากแต่ละ 2 คนเหลือ 1 คน และแห่งที่มี 3 เหลือ 2 คน	ให้คงสำนักงานทั้ง 7 แห่ง
<u>กรมศุลกากร</u> (เดิมมี 4 แห่ง - - ล่องกง บริสเซลส์ โตเกียว สิงคโปร์)	ขอคงสำนักงาน 2 แห่งจาก 4 แห่งที่ถูกปิด - - บริสเซลส์ และ ล่องกง	ให้คงภารกิจ*ที่กรุงบริสเซลส์ และล่องกง

* ในช่วงปรับเปลี่ยน(ปีงบประมาณ 2543) ให้การคงภารกิจเทียบเท่ากับการคงสำนักงานไปก่อนตามที่ปรากฏในหมายเหตุข้างท้ายนี้

หมายเหตุ

1. ที่ประชุมได้วางแนวทางว่าการปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศของหน่วยงานต่างๆทำได้ 2 ลักษณะ ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

1.1 การกงสำนักงาน

- ♦ มีข้าราชการไปประจำในฐานะหัวหน้าสำนักงาน ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บริหารระดับกลาง (บก.) มีเงินประจำตำแหน่ง สามารถบริหารเงิน หักสุ และบุคลากรในสำนักงานได้
- ♦ มีสำนักงานแยก หรืออาจตั้งสำนักงานในสถานทูตสถานกงสุลก็ได้
- ♦ มีข้าราชการ และ/หรือถูกจ้างท้องถิ่นได้บังคับบัญชาร่วมปฏิบัติงาน

1.2 การกงภารกิจ สำหรับกรณีที่ไม่จำเป็นต้องกงสำนักงาน แต่ยังมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติอยู่ในต่างประเทศและกระทรวงการต่างประเทศยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการแทนได้ ให้มีบุคลากรประจำ (attach) สถานทูตสถานกงสุลในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

- ♦ มีข้าราชการประจำ 1 คน หรือ
- ♦ มีเฉพาะถูกจ้างท้องถิ่นประจำเพื่อปฏิบัติหน้าที่ หรือ
- ♦ มีข้าราชการและถูกจ้างท้องถิ่น

โดยข้าราชการที่ไปประจำไม่มีฐานะเป็นหัวหน้าสำนักงาน

อนึ่ง สำหรับช่วง transitional period นี้ที่ประชุมเห็นควรให้มีบทเฉพาะกาลว่าให้ถือว่าผู้ที่เป็นหัวหน้าสำนักงานอยู่ในปัจจุบันในที่ที่ให้ดำเนินงานในลักษณะการกงภารกิจยังคงฐานะเป็นหัวหน้าสำนักงานอยู่ต่อไป และสามารถมีสิทธิประโยชน์ตามที่เคยได้รับในฐานะหัวหน้าสำนักงานอย่างเดิมต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดวาระประจำการของตน เช่น การลงนามในหนังสือราชการในฐานะหัวหน้าสำนักงาน และการได้รับเงินประจำตำแหน่งในฐานะผู้บริหารระดับกลาง (บก.) เป็นต้น สำหรับผู้ที่ไปแทนใหม่จะไม่มีฐานะเป็นหัวหน้าสำนักงาน และไม่มีสิทธิประโยชน์อื่นใดในฐานะหัวหน้าสำนักงานเช่น "ไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่งในฐานะผู้บริหารระดับกลาง (บก.) เป็นต้น โดยในการจัดทำแผนงานและงบประมาณปี 2544 จะพิจารณารูปแบบการบริหารงาน การบังคับบัญชาที่เหมาะสมโดยใช้แผนงานรวมเป็นเกณฑ์อีกครั้งหนึ่ง

2. ข้อพิจารณาว่าที่ใดควรเป็นการกงสำนักงาน และที่ใดเป็นการกงภารกิจนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญ และปริมาณของภารกิจของแต่ละหน่วยงานในที่นั้นๆ